

Poli à lèterenji shɔnwuŋi ñgemu kan Kɔrenti kànhe dánafeebil'á ke

Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè lèterenji funŋɔ jwumpe e ke

Poli u à ñge lèterenji séme sahaŋki mà kan Kɔrenti kànhe dánafeebii kurunk'á. U lèterenji niŋcyiinji i, u mpyi a jwo na uru la ñye si sà yyaha yige pi na. Uru lèterenji tuugoŋkwooni kàntugo u ñye a jä a wyèr'a kàre mε, naha kurugo ye u wwoŋyeεŋi Timəti mpyi a yîri Kɔrenti kànhe e ná jwumpe p'e mà yyaha tíi ná dánafeebii kurunk'ke e, mpemu p'à waha Poli na ke.

Dánafeebii mpyi a ñye kafinivinibii pìi jwumna, pire mpyi a piye pyi Yesu túnntunmii. Pire kafinivinibii u kàlanji mpyi a kàntugo wà Jwumpe Nintanmpe na, Poli mpyi a fyânhha a puru mpemu jwo dánafeebil'á ke. Pire kafinivinibii mpyi maha yi yu dánafeebil'á na Poli ñye Yesu túnntunjø mε. Lire mpyi a Poli lùuni pyi l'à yîri, ka u u lètere séme ná jwungam'i mà tûugo Kɔrenti dánafeebil'á. Uru lèterenji kyaa ñye a cè mε, naha kurugo ye u à pînni. Titi u mpyi a sà uru lèterenji kan Kɔrenti shiinbil'á.

Nyε lire kàntugo ka Poli ná Titi si nûr'a piye nyε, ka Titi si yi jwo u á na u lèterenji jwumpe na wá a ñkèenŋe lèŋε Kɔrenti dánafeebii toroŋkanni i (7.1-7). Lire ná li wuuni mú i, Poli mpyi a li cè na dánafeebii pìi saha na ñye wani, mpiümu pi ñye na uru mepengε yu ke. Lire kurugo u à ñge lèterenji séme.

Nde l'à u zhèŋi fylinne pi yyére ná nde l'à u ta u à jwuŋgampe jwo pi na ke, u à lire yyaha jwo pi á. Mâ bâra lire na, u à li cyée pi na na uru funntanga wu u nyę, naha kurugo ye jwumpe ur'à jwo a tûugo pi á ke, pur'à ŋkëenŋe pyi u à jyè pi karigil'e (1--7).

Wyéręŋji pi mpyi na binnini Zheruzalemu fòŋfeebii ntègęŋji mée na ke, u à màban le pi e lire wyérę binnini na (8--9).

Leteręŋji takwɔore e, u à jwumpe waha mà yyaha tí ná kafnivinibıl'e, pire mpiimu pi mpyi a piye pyi Yesu túnntunmii ke, u à li cyée pi na na uru Poli à sìi Yesu túnntunjo. Poli à yire jwo, naha kurugo ye u la mpyi pire kafnivinibii si dánafeebii le kumpiini i mē (10--13).

Leteręŋji tasiige

¹ Mii Poli u nyę Yesu Kirisita túnntunjo mà tàanna ná Kile nyii wuuni i ke, mii ná wuu címpworonji Timotí u à ŋge leteręŋji séme, yii Kile dánafeebii kurunjke ku nyę Korenti i ná yii mpii puni pi nyę Kile wuu Akayi kùluni i ke, si ntun yii á. ² Wuu Tuńi Kile ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita pi ɲwɔ yii na, pi i yyejinjke kan yii á.

Poli à fwù kan Kile á u ntègęŋji kurugo

³ Wuu Kile kêe, uru u nyę wuu Kafoonji Yesu Kirisita Tuńi. Uru u nyę ɲùnaare punifoo, uru u maha wuu tère tèrigii puni i, ⁴ maa màban leni wuu e yyefuge shinji puni tèrigil'e. Lire e wuu maha jìnna màban leni yyefuge shinji puni feebil'e, bà u maha u leni wuu e mē. ⁵ Yii li cè na, bà wuu maha yyefuge taa sèl'e Kirisita mäge kurugo mē, amuni Kile mú maha màban leni wuu e sèl'e Kirisita cye

kurugo. ⁶ Mu aha wuu nya yyefuge e, lire jùŋke ku nya si màban le yii e, yii raa sì yyaha na Kile kuni i. Kile ká màban le wuu e, lire jùŋke ku nya si màban le yii e, si yii pyi yii já a wuu kyaage shinji kwú yiye e. ⁷ Wuu à sàa dá li na na yafyin sì n-jà yii pyi yii fworo Kile kuni i mε, naha na ye wuu à li cè na, bà yii nya na yii nàzhan Iwúu ná wuu e kyaage e mε, amuni yii mú nya na yii nàzhan Iwúu màbannji ntanji i ná wuu e.

⁸ Nyé címpyiibii, yyefuge e wuu à tòro Azi kùluni i ke, wuu la na nya yii i kuru cè. Ku fànhe mpyi a pêe mà tòro wuu pérège na, fo wuu sàha mpyi a tèen ná l'e na wuu sì n-shwɔ kwùŋji na mε. ⁹ Wuu mpyi a sàa li yaha na pi sí wuu bò, lire e wuu sàha mpyi a wuu sònñore taha wuye na mε, fo Kile na, uru u maha kwùubii jèni ke. ¹⁰ Uru u à wuu shwɔ uru kwùŋji na, u sí n-pa wuu shwɔ sahaŋki. Sèe wi, wuu à tèen ná l'e na u saha sí n-pa wuu shwɔ. ¹¹ Yii mú na wuu tère ná Kileñarege e. Yire Kileñareyi nijyahayi kurugo, kacenni Kile à pyi wuu á ke, shinjyahara na fwù kaan u á lire kurugo.

Poli à u tashage kēenje

¹² Nde l'à wuu jùŋyi yîrige ke, lire li nya wuu toronkanni dijyeni i, mà cye cyán tèni i wuu mpyi yii shwɔhol'e ke. Wuu à li cè wuye e na wuu à lire pyi ná funvinge ná sèenji i, Kile barag'e. Sùpyire yákilifente bà t'à lire pyi mε, ñka Kile ntègenji cye kurugo l'à pyi. ¹³⁻¹⁴ Yii li cè na nde yii à kâla wuu letéribil'e maa li yyaha cè ke, wuu nya a yafyin sémε mà tòro lire na mε. Wuu Kafoonji Yesu cannuruge wuu pi sí n-pyi kajunjø si yii jùŋyi yîrige, yii sí n-pyi kajunjø si wuu wuyi yîrige. Yii à jcyèrè cè lire kani

i mà kwò, ñka mii na sônnji yii sí n-pa li puni yyaha cè sèl'e.

¹⁵ Mii à dá lire na, lire e, mii la mpyi si sà fworo yii na, si jwò yii na sahañki. ¹⁶ Mii la mpyi si ntòro yii yyére, si ñkàre Masedoni kùluni i, si yíri wani, si nûru mpa yii yyére, bà yii si mpyi si mii tègë mii i já a kàre Zhude kùluni i mε. ¹⁷ Nyé mii nyé a pa shà mε, lir'à li cyêe na li nyé a mpyi mii sée na mà? Taha mii na na karigii pyi mà tâanna ná dijyéngi sùpyire pyinjkanni i, maha jwo: «oøn» maa nûr'a kêennj'a jwo: «onhø» la? ¹⁸ Kile u nyé jwòmee niñkin foonji ke, uru u nyé mii shèreffoonji, mpe mii à jwo yii á ke, puru nyé a mpyi: «oøn» ná «onhø» tanuge e mε. ¹⁹ Naha na ye Kile Jyanji Yesu Kirisita kyaa mii ná Siliven ná Timati à jwo yii á ke, uru mú mpyi na «oøn» ná «onhø» yu kani ninuuni i mε, jwòmee niñkinfoo u nyé u wi. ²⁰ Uru cye kurugo, Kile jwòmyahigii puni maha fûnñø, uru cye kurugo mú, wuu maha jwo: «Amiina» maa Kile mège pêe. ²¹ Kile yabilinji u maha wuu ná yii fànhé nyahage Kirisita wwojèege e, uru mú u à wuu cwòonrø mà pyi uye wuu, ²² maa u fyènjì bwòn wuu na, maa u Munaani le wuu e. Lire kurugo yacenyi sanjyi Kile à bégel'a yaha wuu mèe na ke, wuu à tèen ná l'e na wuu sí yire ta.

²³ Yii li cè, mii la nyé a mpyi si ñgaha nò yii na mε, lire kurugo mii nyé a nûr'a shà wani yii yyére Korenti kànhe e mε. Mii aha fine, Kile kà na yaha mε, uru u nyé mii shèreffoonji. ²⁴ Wuu nyé na ñko si fànhé cyán yii na yii ñaarañkanni i Kile kuni i mε, ñaha na ye yii à fànhé ta l'e. Ñka wuu la na nyé si yii tègë bà yii funjyi si mpyi si ntáan mε.

2

¹ Lire e mii la saha *ŋye* a mpyi si ntòro yii yyére, wuu kwò a sà wuye yyahayi tanha mε, ² naha na yε mii aha yii yyahayi pyi y'à tanha, jofoo u sí n-jà mii funjke pyi ku táan yε? Yii kanni pi sí n-jà mii funjke pyi ku táan, ɳka mii aha yii yyahayi pyi y'à tanha, di yii sí n-jà lire pyi n-jwo yε? ³ Lire kurugo mii mpyi a leterè tun yii á, bà li si mpyi, mii aha nò yii yyére, yii pi à yaa yii mii funjke táan ke, mii àha ɳkwò sà yyetanhara ta wani mε. Mii à dá li na na mii funntange na *ŋye* yii puni funntanga. ⁴ Mii nàvunijø wu ná mii yyetanhara wu u mpyi a leterè sé'm'a tun yii á, mii mpyi na *ŋyilwøhe* tìrigé. Lire *ŋye* a pyi si yyetanhara nò yii na mε, ɳka si li cyée yii na na yii kyal'à waha mii na sèl'e.

⁵ Ngemu u à pyi yyetanhare jùjke ke, mii Poli kanni yyahe bà urufol'à tanha mε! Yii puni yyahayi urufol'à tanha. ɳka mii la *ŋye* sì jwo ntòro mε, lire e mii sí n-jwo, yii pìi yyahaya u à tanha. ⁶ Yii shinyyahara à bê maa ndemu pyi urufoo na ke, lir'à yaa. ⁷ ɳka numε, yii yàfa u na, yii i màban le u e, bà li si mpyi u yyahe kà ɳkwò ntanha si u yákiliŋi *ŋyàhaŋgurugo* mε. ⁸ Lire kurugo mii na li caa yii á, yii i li cyée u na na u kyal'à táan yii á. ⁹ Leṭerèŋi mii mpyi a séme mà tìugo yii á ke, mii mpyi a uru séme mû si yii zò shwø ɳgíi si ncè kampyi yii na mii jwumpe puni kurigii naare. ¹⁰ Yii aha yàfa ngemu na ke, mii mû sí yàfa urufoo na. Kirisita u *ŋye* mii shèȑefoonji, yii aha mii *ŋya* lire na, mii à li pyi yii kurugo, ¹¹ bà li si mpyi, Sitaanninji kà ɳkwò tajyige ta wuu shwøhøl'e mε, naha na yε wuu à sàa u funzønijøre cè.

12 Nyε mii à nɔ Torasi kànhe e ke, Jwumpe Nin-tanmpe pu nyε na Kirisita kyaa yu ke, Kafoonji mpyi a kuni pwó mii á puru njwuñi kurugo. **13** Lire ná li wuuni mú i, mii yákiliñi mpyi a tèen me, naha na yε mii nyε a mpyi a na cínmpworoñi Titi nyá me. Nyε ka mii i kuni cya pi á, maa nkàre Masedoni kùluni i.

Poli báarañi pyiñkanni

14 Wuu fwù kan Kile á, uru u maha wuu pyi yawiye njemu yi maha Kile sífente cyère wuu ná Kirisita wwoñeegē kurugo ke. U maha wuu pyi wuu u Kirisita kyaa yu cyeyi puni i. Lir'á Kirisita kani pyi l'à nɔ cyeyi puni i, bà wusunañi nùge maha nkèege kaféegē e me. **15** Yii li cè na mpii pi nyε zhwoñi kuni i ná mpii pi nyε kwùñi wuuni i ke, Kirisita cye kurugo, wuu na nyε mu à jwo wusuna nùguntanga wu Kile á, ngemu nùgo ku maha nɔni pire puni na ke. **16** Mpii pi nyε kwùñi kuni i ke, pir'á nùgumpengē ki, nkemu ku sí kwùñi nɔ pi na ke; mpii sí pi nyε zhwoñi kuni i ke, pir'á nùguntanga ki, nkemu ku maha shìñi niñkwombañi kaan ke*.

Nyε jofoo u sí n-jà nge báaranji shiñi na yε? **17** Shinnyahara à Kile jwumpe pyi nàfuu cya kuro, nkà wuu nyε pire fíge me. Kile u á wuu tun, u à li cè na wuu na u jwumpe yu fýlnmpe funñke e, Kirisita wwoñeegē e.

---

* **2:16** Kàshige ká nkàwòn a kwà, mpoo pi a pyi javeebii ke, pire maha ntàanna piye na, bilibii pi à ta kàshige cyage e ke, maa pire tàanna pi kàntugo maha mpa jyè kànhe e. Kànhe shiinbii funntanga wuubii maha cige wyéere njcennte tà kwòñ maha ncyán ncyán pyenkuñi i, maa nùguntanga yaayi yà súugo. Kuru nùguntange ku maha fwore ke, kuru maha ntáan kàshikwóonbil'á. Nka ku maha mpyi bilibil'á kwù nùgo.

3

¹ Nyε tá puru jwump'à li cyēe na wuu na wuye mētanga yu yii á bε? Bà pi sanmpii maha li pyi mε, wuu à yaa wuu a lēterii kaan yii á, mpiimu pi nyε na wuu mētanga yu laa, yii a pire fiigii tūuge wuu á? ² Yii yabilimpii pi nyε wuu lēterenj, ḥgemu u à séme wuu zòmpyaagii na ke, sùpyire puni sí n-jà u kâla si u yyaha cè. ³ Sèenj na, yii na nyε lētere, Kirisita à ḥgemu séme wuu cye kurugo ke. U nyε a séme ná sémenkyaan i mε, ḥka ná Kile nyii wuji Munaani i u à séme. U nyε a séme kafaatenyε na mε, ḥka sùpyaŋi zòmbilini na u à séme*.

⁴ Kirisita cye kurugo, wuu à sàa dá lire na Kile yyahé taan. ⁵ Wuu nyε a li yaha wuye funn'i na báaraŋi wuu nyε na mpyi ke, na wuu fānhe k'à u pyi mε, Kile fānhe cye kurugo wuu maha jà a u pyi. ⁶ Uru u à pyiŋkanna kan wuu á wuu pyi u báarapyii, wuu raa tunmbyaare nivənnte kyaa yu sùpyir'á. Tire tunmbyaare nyε mu à jwo saliya ḥgemu u à séme mε, Kile Munaani i t'á fworo. Saliyanj maha mpa nyūŋo kuu kwùŋi na, ḥka Kile Munaani maha ma ná shìŋi niŋkwombaŋi i.

⁷ Saliyanj u maha mpa nyūŋo kuu kwùŋi na ke, Kile mpyi a uru karigii séme kafaatenyε nyuŋ'i. Uru Saliyanj mpyi a pa ná sìnampe mpemu i ke, puru mpyi maha Kile túnntunyjMusa yyahé pyi ku u jñi, fo Izirayeli shiinbii mpyi na jà a ku wií mε, mà li ta puru sìnampe mpyi na sì mɔ mε. ⁸ Nyε Saliyanj kuni sìnampe ká mpēe lire pyiŋkanni na, tá Kile

---

* ^{3:3} Saliyanj u mpyi a kan Musa á ke, uru mpyi a séme kafaatenyε na (Ekizodi 24.12). Kile túnntunyj Zheremi a jwo na Kile sí u Saliyanj nivənnyj séme sùpyire zòmpyaagil'e (Zheremi 31.33).

Munaani kuni wumpe cye sì n-tòro mε? ⁹ Kuni li maha kwùñji nō sùpyanji na ke, lire sìnampé ká mpêe amε, ndemu li maha sùpyanji pyi u à tñi Kile yyahē taan ke, lire u sìnampé cye sì n-tòro mà? ¹⁰ Sìnampé p'â fyânhā a tòro ke, puru nyε a sìi yafyin numε wumpe tegelē baa wumpe taan mε. ¹¹ Yaage ku nyε yakwøgø ke, kuru ká sìnama ta, ñke ku nyε ku sì n-kwø mε, kuru wuuni nyε a tòro mà?

¹² Tire sònñjore tatahage ku nyε wuu á, lire l'à wuu ta wuu u karigii pyi fyagara baa. ¹³ Wuu nyε na li pyi Musa flige mε. Uru mpyi maha vâanja tò u yyahē na, Izirayeli shiinbii kà ñkwø u yyahē sìnampé nyā takwøge e mε. ¹⁴ Pi yákilibii mpyi a pa ntò. Lire l'à pi ta ali ninjaa, pi aha a tunmbyaare ninjyεere jwumpe kâlali, li maha mpyi mu à jwo vâanja k'a para pi yyahē na, maha pi pyi pi sì raa pu yyahē cìni mε. Kirisita wwojyεge kanni cye kurugo kuru vâanjke sì n-jà n-láha wà yyahē na. ¹⁵ Ali ninjaa, pi aha a Musa sémebii kâlili, kuru vâanjke maha pi yákilibii tò. ¹⁶ Ñka ñgemu ká núru maa uye kan Kafoonji á ke, kuru vâanjke maha láha urufoo yyahē na. ¹⁷ Kafoonji kyaa l'à jwo nahe ke, Kile Munaani kyaa li. Kafoonji Munaani† ká mpyi ñgemu i ke, urufoo sâha maha mpyi bilere e mε. ¹⁸ Vâanja nyε a para wuu mpiimu yyahē na mε, wuu puni pi maha Kafoonji sìnampé jaa‡. Lire kurugo canja maha canja, wuu maha ñkêenji na mpyi Kafoonji flige, sìnampé pà sì i bârali pà na. Kafoonji Munaani cye kurugo lire maha mpyi.

---

† **3:17** Kafoonji Munaani ná Kile Munaani nyε ninjin. ‡ **3:18** Pìi maha jwo: «Wuu pi maha Kafoonji sìnampé wíi, maa pu cyêre mu à jwo dûba e pu nyε.»

4

¹ Kile à jùñaara ta wuu na, maa ñge báaraaji le wuu cye e. Lire e sàage nyé na jyè wuu e mε. ² Wuu à numpire karigii puni jwò yaha, jùzogore na ntaa cyire jcyiimu i ke. Wuu nyé na nàjwòhòrò pyi mε, wuu mû nyé na Kile Jwumpe labali na yu mε, sèenji wuu nyé na fíniñi na yu, bà sùpyire puni si mpyi si jà li cè piye e na wuu na nyé sèeshiin mε. Kile u nyé wuu shèrçfoonji cyire karigil'e. ³ Lire ná li wuuni mû i, Jwumpe Nintanmpe wuu nyé na yu ke, puru ká nta pu nyé a fíniñe mε, mpii pi nyé kwùñi kuni i ke, pir'á pu nyé amuni. ⁴ Tire sùpyire ti nyé ti nyé Kile kuni i mε, Sitaanniñi u nyé ñge dijyeyi jùnufooñi ke, ur'à ti yákilibii tò. Lire e Kirisita u nyé Kile nàñjanji ke, Jwumpe Nintanmpe pu nyé na uru sìnampe cyère ke, puru maha fíniñe pi á mε. ⁵ Wuu nyé na wuye kyaa yu yii á mà dε! Yesu Kirisita kyaa wuu nyé na yu, uru u nyé Kafoonji. Wuu pi ke, wuu na báare yii á Yesu kurugo. ⁶ Kileñi u à jwo tèecyiini i na: «Bèenmpe pu láha numpini na» ke, uru ninunji u à bèenmpe le wuu zòmpyaagil'e, bà li si mpyi, Kile sìnampe pu nyé Yesu Kirisita yyahe e ke, wuu u puru cè mε.

Poli fànhe mée nyé k'à cyére ke, u màbann'à nyaha

⁷ Nyé uru jcèñi sèe wuñi nyé wuu e, ali mà li ta wuu fành'à cyére. Li nyé mu à jwo nàfuubwòhò k'à le pworocwol'e bà li si mpyi si jcè na sífente kakyanhala woore nyé a fworo wuu e mε, ñka Kile e t'à fworo. ⁸ Kyaage shinji pun'à tège wuu na, ñka wuu maha tafworonjø ta. Wuu yákilibil'à wùrugo, ñka sònñjòrò tatahaga nyé a fô wuu na mε. ⁹ Pi maha wuu kyérege, ñka Kile à kwôro ná wuu e. Pi maha

wuu bwùun na jcyáan, ñka wuu maha yíri. ¹⁰ Pi maha wuu caa raa bùu tèrigii puni i bà pi à Yesu bò mε, ñka Kile maha wuu wwù bà sùpyire puni si mpyi si jncè na Yesu na jyε jyii na mε, na uru cye kurugo wuu jyε jyii na. ¹¹ Mà wuu yaha jyii na, wuu na jyε kwùnji laage e tèrigii puni i Yesu kurugo bà sùpyire puni si mpyi si jncè na Yesu na jyε jyii na, maa fànhé kaan wuu cyeere fànhé baa woor'á mε. ¹² Lire e wuu na jyε kwùnji jwøge e bà yii si mpyi si shìnjì sèe wuñi ta mε.

¹³ Y'à jwo Kile Jwumpe Semenji i na: «Mii à dá Kile na, lire kurugo mii à jwo u mäge na.» Wuu mú à dá u na, lire kurugo, wuu na u jwumpe yu. ¹⁴ Wuu à li cè na Kile u à Kafoonji Yesu jnè a yige kwùnji i ke, uru mú u sí wuu jnè ná Yesu i, si wuu ná yii bínni u yyahe taan. ¹⁵ Nyε yii kurugo jcyii karigii pun'á nō wuu na, bà shinjyahara si mpyi s'a bârali Kile kasinani ceveebii na, lire si fwùnji niñkannji pyi u nyaha, u mäge si mpêe mε.

¹⁶ Lire l'à sàage pyi ku jyε a jyè wuu e mε. Wuu cyeere fànhé mée ká a jcyéreñi, là na bârali wuu múnahigii fànhé na canja maha canja. ¹⁷ Yyefuge nimbileni i wuu jyε numε ke, kuru na wuu bérgeli Kile sìnampe tègèle baa wumpe mée na, puru sì n-kwò mε. ¹⁸ Sùpyanji maha yaayi njemu jaa ke, wuu jyε na yire caa mε. Nje yi jyε wà jyε na yi jaa mε, yire wuu jyε na jcaa, jaha na ye yaayi sùpyanji maha jaa ke, yire sì n-kwò; nje yi jyε wà jyε na yi jaa mε, yire jyε na ñkwùn mε.

5

¹ Cyeere ti jyε wuu na ñke jñìjke na ke, tire na jyε mu à jwo vùnnjø. Wuu à li cè na kuru ká jncwo,

Kile à baga nijectenye yaha wuu yahare e nijectinji na, sùpya cye bà k'à kuru yaa mε, kuru nyε na nkèege mε. ² Mà wuu yaha kuru vùnjkε e, wuu na nkèen, jaha na yε wuu la à sìi si nkàre kuru bage e Kile yyére si cyere nivònnò ta. ³ Sèeñi na, wuu sí cyere nivònnò ta, wuu cyere baa wuu sì n-pyi mε. ⁴ Mà wuu yaha kuru vùnjkε e, wuu na nkyaali maa nkèen. Li nyε mu à jwo na wuu la na nyε Kile u tire cyeere láha wuu na mà dε! Wuu la na nyε u cyeere nivònnte bâra, tire ntemu ti nyε ti nyε na fwónre mε, bà tire si mpyi, cyeere ti nyε na fwónre ke, si tire fáa mε. ⁵ Kile yabilinji u à wuu dá tire cyeere nivònnte mεε na. U à u Munaani kan wuu á. Lire e ke wuu à tèen ná l'e na u sí tire cyeere nivònnte kan wuu á.

⁶ Lire kurugo wuu yákilibil' à tèen tèrigii puni i, ali mà li ta wuu à cè na mà wuu yaha nte cyeere e, wuu ná Kafoonji laag' à tøen wuye na. ⁷ Wuu nyε na u jaan mε, ñka wuu à dá u na, maa jaare u kuni i. ⁸ Sèeñi na, wuu yákilibil' à sàa tèen, wuu la mú sí nyε si fworo nte cyeere e si sà ntèen Kafoonji yyére. ⁹ Lire l'à li ta, wuu à kàre Kafoonji yyére yo, wuu nyε jìljkε na yo, wuu maha wuye waha maa u nyii karigii pyi. ¹⁰ Naha kurugo yε wuu pun' à yaa wuu sà yyére Kirisita yyahe taan, u u shin maha shin sâra u tàanna ná urufoo kapyiñkil' e jìljkε na, katiigii bâra kapegigii na.

Kirisita à wuu ná Kile shwòhòñjì yaa

¹¹ Lire kurugo wuu na fyáge Kafoonji na, maa Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir' á, bà pi si mpyi si nyee pu na mε. Kile à wuu karigii puni cè. Mii na sônnji na wuu kapyiñkii na nyε yii funñ'i mú. ¹² Wuu nyε

na puru yu si wuye cyēe yii na sahañki mε, ηka wuu na pu yu si pyiñkanna kan yii á, bà yii si mpyi si jùñjirire ta wuu báarañi nimpyinj kurugo mε. Lire pyiñkanni na, karigii cyi jnye na jaa ke, mpoo pi jnye na piye pêre ná cyire e maa niñyambaagii yaha ke, pire ká a yà yu yii na, yii sí tajwugo ta. ¹³ L'aha nta wuu funjyi jnye wuu á mε, kuru jnye tapege mε, wuu ná Kile shwɔhɔl'e yire jnye. Li mú sí ká nta na wuu funjyi na jnye wuu á, yii kurugo lir'á pyi. ¹⁴ Yii li cè na bà Kirisita à wuu kyaá táan uy'á mε, wuu na wuu karigii puni pyi kuru tàange kurugo. Wuu à dálí na na uru niñkinj u à kwû sùpyire puni cyaga, lir'á pyi mu à jwo ti pun'á kwû. ¹⁵ U à kwû sùpyire puni cyaga, bà li si mpyi mpoo pi jnye shì na ke, pire kà ha raa pi jnyii karigii pyi sahañki mε, ηka Kirisita u à kwû maa jnè pi kurugo ke, pi a pi karigii pyi pi a ntàanni ná uru jnyii wuuni i.

¹⁶ Lire kurugo numε, wuu saha jnye na sùpya cwôre na ntàanni ná sùpyire sònñjøñkanni i mε. Tèni l'e, wuu mpyi a Kirisita cû mà tàanna ná sùpyire sònñjøñkanni i. Ηka numε, wuu saha jnye a u cû amuni mε. ¹⁷ Ngemu ká mpyi Kirisita wwoñeege e ke, urufoo maha mpyi shinføñjø. U maha toroñkanni niñjyeeni yaha, maa nivønnø lwø. ¹⁸⁻¹⁹ Cyire karigii pun'á fworo Kile e. U à wuu ná uye shwɔhøñi yaa Kirisita cye kurugo, maa uru báarañi le wuu cye e na wuu a yi yu sùpyir'á, na Kirisita cye kurugo Kile à u ná sùpyire shwɔhøñi yaa. U saha jnye a ti kapegigii wíi kyaá mε. U à wuu tun na wuu a puru jwumpe yu sùpyir'á.

²⁰ Lire e ke wuu maha yu Kirisita cyaga numε. Li jnye mu à jwo Kile yabilinj u jnye na yu wuu cye

kurugo. Kirisita mäge na, wuu na li caa yii á, yii yii ná Kile shwòhənji yaha u jwə. ²¹ Kirisita u nyε u nyε a kapii pyi mà nyā mε, Kile à uru pyi u à wuu kapegigii tugure lwó, bà wuu si mpyi si ntíi Kile yyahe taan Kirisita cye kurugo mε.

6

¹ Wuu ná Kile na nyε báarapyijee. Lire kurugo wuu na li caa yii á, Kile à jwə yii na maa ndemu pyi yii á ke, yii àha lire yaha li pyi kajwəo baa mε.

² Yii li cè na Kile à jwo:

«Tèni l'à táan mii á ke, lire e mii à mu jarege shwə, zhwoñi canjke, mii à mu tège*.»

Nyε mii cìnmptyibii, yii lógo, Kile nyii tèni li nyε numε, zhwoñi canjke ku nyε njajaa.

³ Wuu la nyε sì wurugo sùpyanji wà tufiig'á, wà u kwò a ncèege cyaga ta wuu báaranji na mε. ⁴ Lire e wuu maha li cyêre wuu kapyiñkii puni cye kurugo na wuu na nyε Kile báarapyii. Wuu maha kyaage ná kanhare ná yyefuge kwú wuye e. ⁵ Bwɔonre yo, kàsujiini yo, mà sùpyire sòn a yaha wuu na yo, báarawayi yo, njóombaani yo, njýimbaani yo, wuu maha cyire puni kwú wuye e. ⁶ Wuu na báare ná zòvyinre e, wuu à sèenji cè. Wuu lùun'à táan, wuu zòn'à jwə. Kile Munaani maha wuu tère, tàange sèe woge na nyε wuu e. ⁷ Wuu na sèenji jwumpe yu, Kile sífente na nyε wuu á. Wuu à ntìnji pyi wuu kàshikwonyaayi, si wuu zàmpεenbii tùn, si wuye mâra. ⁸ Pìi maha wuu père, pìi maha wuu fare, pìi maha wuu mepenge yíri, pìi maha wuu metange yíri. Pìi maha sònji na wuu maha pire jwə fáanji,

---

* **6:2** Ezayi 49.8

mà li ta sèeñi wuu maha yu. ⁹ Pi maha piye pyi mu à jwo pi nyε a wuu cè mε, mà li ta sùpyire pun'à wuu cè. Pi maha wuu wíi kwùu fíge, mà li ta wuu nyε nyii na. Pi maha wuu kyérege, ñka wuu nyε a kwú mε. ¹⁰ Pi maha sônnji na wuu yyah'à tanha, mà li ta wuu funntanga wruubii pi nyε tèrigii puni i. Pi maha wuu sônnji fônyafee, mà li ta wuu à shinnyahara pyi t'à pyi yaarafee. Pi maha sônnji na yaaga nyε wuu cye e mε, mà li ta yaayi puni nyε wuu wuyo.

¹¹ Körenti shiinbii, wuu à fíniñ'a jwo yii á. Wuu à yii kyaatáan wuy'á sèl'e. ¹² Wuu nyε a cyé si yii kyaatáan wuy'á mε, ñka yii à cyé si wuu kyaatáan yiy'á. ¹³ Nyε mii na yu ná yii e mu à jwo mii pyìi. Yii wuu kyaatáan yiy'á, bà wuu à yii kyaatáan wuy'á mε.

Mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, yii yii karigii pyijkanni cè ná pire e

¹⁴ Mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i ná yii e mε, yii ná pire nyε a yaa yii pyipwoo mε. Katiigii ná kapegigii sí n-jà n-shà kununi i la? Béenmpe ná numpini sí n-jà n-shà siñcyan la? ¹⁵ Wwoñeege ñkire ku nyε Kirisita ná Sitaanninji shwøhøl'e ye? Mpii pi nyε pi nyε Kile kuni i mε, wwoñeege ñkire ku nyε pire ná Kile kuni jaaraféebii shwøhøl'e ye? ¹⁶ Ngwòñi ñgire u nyε Kilejaarebage ná kacyinmbage shwøhøl'e ye? Wuu pi nyε Kilenj nyii wuñi bage, bà Kile à yi jwo na:

«Mii sí n-tèen pi shwøhøl'e,
si mpyi ná pi e.
Mii sí n-pyi pi Kilenj,

pi sí n-pyi mii shiinbii†.

¹⁷ Lire kurugo Kafoonji Kile à jwo:

“Yii fworo pi shwəhəl'e,

yii wâl'a láha pi na,

yii àha mbwən yaŋwəhəge kà tufiige na mε.

Lire ká mpyi, mii sí jneε yii na‡,

¹⁸ si mpyi yii Tuŋi,

yii sí n-pyi mii pùnampyire ná mii pùceepyire.”

Kafoonji Kile Sinji Punifoo u à jwo amuni.»

7

¹ Mii ntàannamacinmpyiibii, ná Kile s'à cyire jwəmyahigii lwó wuu á, lire kurugo wuu wuu cyeere ná wuu zòmpyaagii fínij'a yige kajwəhøyi puni i, wuu wuye waha wuu raa sì yyaha na fylnmpe karigil'e, wuu raa jaare Kile yyahafyagare e.

Polifunntange jnye

² Wuu na li caa yii á, yii jneε wuu na. Wuu jnye a kapyimbaala pyi wà na mε, wuu jnye a wà wuu këege mε, wuu mû jnye a wà yaaga nàŋwəhərə mε.

³ Puru kajwuuni bâ li jnye si yii cêegə mà dε! Mii à fyâンha a yi jwo yii á, na yii kyal'a táan wuu á sèl'e. Yafyin sì n-jà wuu láha wuye na dijyεni i mε, ali kwùnjí mû sì n-jà mε. ⁴ Mii à sàa dá yii na, maa naye pêe ná yii kani i sèl'e. Numε, mii yákilij' à tèen sèl'e. Wuu mée jnye yyefuge e ke, mii funj'k'à táan sèl'e.

⁵ Sèeŋi na, mà lwó wuu à nə Masedoni kùluni i ke, wuu jnye a yyejniε ta mε. YYefuge shinji puni na jnye wuu na. Pi mpyi na yoge kwùun wuu na kàmpanjyi

---

† 6:16 Levitiki 26.12; Zheremi 32.38; Ezekiyeli 37.27

Ezayi 52.11

‡ 6:17

puni na, fyagare sí mpyi wuu e. ⁶ Nka Kile u maha cwànrømøfeeblee fðønñi ke, uru u à wuu fðønñø Titi mpanji cye kurugo. ⁷ Nyø Titi mpanji kanni bà mε, ñka yii kan'à u funjke jníhe jníhe kanni ndemu na ke, lir'à wuu puni funjyi jníhe mü. U à yi jwo wuu á na mii seepenye na wá yii na, na kani li mpyi a pyi ke, na lir'à yii yyahayi tanha, na numε yee à mii kani cù ná yii cyeyi shuunni i. Lir'à là båra mii funntange na.

⁸ Letereñi mii à tùugo yii á ke, u jwumpe mén'à yii yyahayi tanha ke, mii nyø a naye cêegø mε. Mii mpyi na ñko si naye cêegø tèni l'e lí mpyinji i, naha na yε mii à li cè na u mpyi a yii yyahayi tanha, ñka lir'à pyi tère nimbilere funj'i kanna. ⁹ Lire e mii funntanga wu u nyø numε. Yii yyetanhare bà t'a mii funjke táan mε, ñka l'à pyi kajunø mà yii pyi yii à yii toronjkanni këenñø ke, lire l'à mii funjke táan. Yii yyahay'à tanha mà tàanna ná Kile jyii wuuni i, lire e ke, nde wuu à pyi yii na ke, lire nyø a para mε. ¹⁰ Yii li cè na yyetanhare t'a sùpyanji ta mà tàanna ná Kile jyii wuuni i ke, tire maha u pyi u à u toronjkanni këenñø maa shwø. Maye jncèegø nyø lire e mε. Nka yyetanhare ntemu ká mpyi ñge dínyeñi woro ke, tire maha kwùñi nø sùpyanji na. ¹¹ Yyetanha kani l'à yii ta mà tàanna ná Kile jyii wuuni i ke, lir'à ñkèenñi ñgemu lèñø yii karigil'e numε ke, yii uru kàanmucya. Kani l'à pyi yii shwøhøl'e ke, yii à li lwó yiye e si weñkuro kwòn lire na numε. Lire kanni bà mε, yii à li cyée na yii saha nyø a jñee lire kapiini pyifooñi na yiye shwøhøl'e mε. Lire kan'à sàa yii lùuni yîrige. Yii mü à fyá sèl'e. Yii la mpyi a sìi si nûru mii nyø, yii à yii

pèrēge pyi maa lire kani pyifooŋi tùn. Yii à li cyēe pyinjkannigii puni na, na yii à yiye fīniŋ'a yige lire kani i. ¹² Lire e mii nyε a mpyi a letereŋi tūugo yii á, kapiini pyifooŋi, lire nyε mε l'à pyi ḥgemu na ke, pire wà kurugo mε. Yii à wuu kani cū ná yii cyeyi shuunniŋi i pyinjkanni ndemu na Kile yyahē taan ke, mii mpyi a u tūugo yii á, yii puni si lire cè. ¹³ Lire l'à wuu funjyī pyi y'á nyε.

Lire kanni bà mε, ḥka yii à Titi yákiliŋi tūŋε tinjekanni ndemu na, ka u u yíri yii yyére ná funntange ḥkemu i ke, lir'á wuu funjyī pyi y'á tāan sèe sèl'e mū. ¹⁴ Mii à yii metanga yyere u á, yii mū nyε a mii silege mε. Yaaga maha yaaga wuu à jwo yii á ke, yir'á pa nta sèe. Amuni, nyε wuu à jwo Titi á yii kyaa na ke, yire mū à pa nta sèe. ¹⁵ Tèni i u à shà yii yyére ke, yii à u ḥwōmeeṇi cū, maa u cùmu leme ḥwō pèente funjke e pyinjkanni ndemu na ke, u funjø nyε à wwò lire na mε, lir'á là bâra u tāange na mà yyaha tíi ná yii e. ¹⁶ Mii funntanga wu u nyε, naha na ye mii sí n-jà n-dá yii na karigii puni i.

8

Ntègεŋi Korenti dánafeebil'á pyi Zheruzalemu wubil'á ke

¹ Mii cìnmpyiibii, Kile à ḥwō Masedoni kùluni dánafeebii na ḥwōŋkanni ndemu na ke, wuu sí lire yyaha jwo yii á. ² Pi à kyaala sèl'e, ḥka pi funjyī mpyi a tāan sèl'e. Kuru funntange kurugo, ali mà li ta fòŋjfee pi à sii pi pi, Kile wuubii pi nyε Zheruzalemu kànhe e ke, pi à ḥkanji pyi sèl'e pir'á. ³ Sèeŋi na mii sí yi jwo yii á, pi à pi pèrēge pyi, pi bá à tòro pi pèrēge taan. Wà bà u à fànhā cyán pi na

mà dε! Pi à li lwó piye e. ⁴ Pi à sàa wuu njáare, na Kile wuubii pi nyε Zheruzalem̄ i ke, na wuu kuni kan pir'á, pire mú si pi tègε. ⁵ Lire kanni bà pi à pyi mε, Kafoonji á pi à piye kan yyecyiige na, maa nta a piye kan wuu á mà tāanna ná Kile nyii wuuni i. Lire pi à pyi ke, lir'à tòro wuu sònñjɔj̄kanni taan. ⁶ Lire kurugo wuu à li cya Titi á u shà yii yyére, báaranji njcennji nwɔ u à cû na yii wyérεnji binnini ke, u u sà uru fùnñjɔ. ⁷ Dániyanji i yo, Kile Jwumpe njwuñji i yo, ncènji i yo, mà karigii puni pyi ná sèl'e yo, mà wuu kyaa tāan yiy'á sèl'e, bà wuu à yii kyaa tāan wuy'á sèl'e mε, yii a sàa nwɔ cyire karigii puni i. Nyε bà yii à nwɔ cyire karigil'e mε, yii yiye waha yii i mpyi amuni ñge wyérεnji ñkanji kàmpanñke na mú.

⁸ Fànha bà mii nyε na ñko si ncýán yii na mà dε! Pi sanmpil'à piye waha maa ndemu pyi ke, lire mii nyε na yu yii á, si yii tāange kàanmucya kampyi tāange sée wogo ku nyε ku ki. ⁹ Wuu Kafoonji Yesu Kirisita à nwɔ yii na nwɔñkanni ndemu na ke, yii à lire cè. Pèente ná yaayi puni mpyi u á, ñka yii kurugo, u à cyé yire puni na, bà yii si mpyi si Kile yaayi njcennji ta mε.

¹⁰⁻¹¹ Nyε na tajyage mii sí n-jwo yii á. Yii à fyânhā a uru wyérεnji mbinniñi kani sônn'a ta, maa li nwɔ cû tajyee. Lire e numε, mii na sônnji yii aha lire kani pyi mà nɔ li tegeni na, lire sí n-pwɔrɔ. Yii li pyi ná uru yákiliñi njcennji i, ñgemu i yii à li nwɔ cû ke, yii tāanna ná yii pérεge e. ¹² Sùpya la ká mpyi si kyaa pyi uye e Kile kurugo, lir'à tāan Kile á. Ñka u pérεge nyε ñkemu ke, kuru na Kile maha ncáa. Ñke ku nyε ku nyε u á mε, Kile sì kuru cya u á mε.

¹³ Mii nyε a jwo na yii pi sanmpii wuuni njaañi

tèg'a yii wuuni kèege mε, ηka mii la nyε sùpyire puni si ntàanna. ¹⁴ Sí na nyε yii na nijja, lire e ke, mpipi pi nyε sí baa ke, yii pire tègε. Sí ká mpa mpyi pire na canjka mà yii ta sí baa, pire sí n-jà yii tègε. Lire ká mpyi, yii puni sí n-tàanna, ¹⁵ bà y'à séme Kile Jwumpe Semεnji i mε, na:

«ηgemu u à yalyire nijyahara kuu ke, uru woore paanga nyε a kwôro mε;
ηgemu u à nimpygere kuu ke, uru woore mû nyε a u kùuñø mε*.»

¹⁶ Wuu à fwù kan Kile á, u à Titi pyi u à yii kani cù ná u cyeyi shuunni i wuu fige. ¹⁷ Wuu à li cya u á, u sà fworo yii na, ka u u nyε, ηka lire mpyi a u ta u à li lwó uye e mà kwò, naha na yε li mpyi a sàa táan u e. ¹⁸ U ná wuu cìmpworonaji wà wuu sí n-tun yii yyére. Dánafeebii kuruñyi puni na uru cìmpworonaji kère Jwumpe Nintanmpe njwuñi kurugo. ¹⁹ Mà bâra lire na, dánafeebii kuruñy'à u le ná wuu e wuu kùsheñee lire wyérε binnini na. Wuu na uru báaranji nijcenñi pyi Kafoonji pèente kurugo, si li cyêe na wuu la na nyε si wuu cìmpyiibii tègε.

²⁰ Wuu à kuru wyérεnyahage karigii cwɔñrɔ amuni, bà li si mpyi wà kà ηkwò cwò cyaga ta wuu báaranji na mε. ²¹ Wuu la nyε s'a wuu karigii pyi ntìnji i Kafoonji yyahe taan kanna mε, ηka sùpyire yyahe taan mû.

²² Wuu sí wuu cìmpworonaji wabere bâra pi na si ntun yii á. Wuu à uru ηge kàanmucya karii nijyahagil'e, mà li nya na u à uye kan Kile báaran'á. U bá à là bâra u uye kanjkanni na báaran'á numε, naha na yε u à dá yii na sèl'e. ²³ Titi

---

* **8:15** Ekizodi 16.18

wi ke, uru na nyε mii wwoñee ná mii báarapyijεe. Wuu na báare yii á. Dánafeebii kuruñyi y'á wuu cìnmpyiibii mpii shuunniñi tun. Pi na báarañi pyi Kirisita mεge mpéeñi kurugo. ²⁴ Lire kurugo yii li cyēe pi na na pi kyal'á táan yii á, dánafeebii kuruñyi y'á pi tun ke, yire si ncè na wuu nyε na yii kēre tawage e mε.

9

¹ Nyε wyérεñi yii nyε na bínnini si ntègε Zheruzalem̄u shiinbii tègε ke, nùñø saha nyε mii i yà jwo yii á uru kyaa na mε. ² Naha na yε funjçenñke ku nyε yii á uru báarañi mεe na ke, mii à ku cè. Mii à yii metanga yyere kuru kyaa na Masedoni dánafeebii shwøhøl'e. Mii à yi jwo pi á na mà lwó fo tajjyee na, Akayi kùluni dánafeebil'á bégele si Kile wuubii tègε Zheruzalem̄u i. Kuru funjçenñke ku nyε yii á ke, kur'á màban le pi shinjyahar'e pi à ntègεñi pyi sèl'e.

³ Lire ná li wuuni mú i, mii sí mpii cìnmpyiibii tun yii yyére, nkèñi nimbwoñi yii à ta ñge wyérεñi kyaa na ke, uru kà mpyi laaga baa mε, pi i sà yii ta yii à bégele bà mii mpyi a yi jwo mε. ⁴ Ná lire bà mε, Masedoni dánafeebii plì ká shà ná mii i, mà sà li ta yii nyε a bégele mε, ku sí n-pyi silege wuu á, ñka yii wuuni cye sí n-tòro. ⁵ Lire e mii à li ñya na mii à yaa mii i mpii cìnmpyiibii náare, pi raa wá na yyaha na yii yyére, wyérεñi ñwømεen̄i yii à lwó ke, pi i sà uru karigii cwøñrø mà jwo mii u nø wani ke. Lire sí li cyēe na yii à u kan ná funjø niñkin i, mà ta fànhā nyε a cyán yii na mε.

⁶ Yii li cè na mu aha sùmashi nimpyigere nûgo, sùma nimpyigere mu maha ñkwøn. Mu sí kà

nijyahawa nûgo, mu maha nijyahawa kwòn.
⁷ Pèrge shin maha shin à lwó uye funn'i si ɳkan ke, urufoo u kuru kan. U li pyi ná funntange e, l'àha mpyi mu à jwo fànha kyaa mε, jaha na yε shinji u à ɳkanji pyi ná funntange e ke, uru kyaa li maha ntáan Kile á. ⁸ Síji na jyε Kile á si kacenjki shinji puni pyi yii á, bà yii si mpyi s'a yii màkwujwɔyaayi puni taa tèrigii puni i fo si shinjyahara tège tègenkannigii nijyahagii na, ⁹ bà y'à séme Kile Jwumpe Seməŋi i sùpyaŋi niçcennji kyaa na mε na:

«U maha fònfeeble kaan sèl'e,

u cènmpe jyε a sìi na ɳkwùu mε*.»

¹⁰ Kile u maha sùmashiŋi kaan faapyinj'á, maa ya-lyire kaan u á ke, uru sí yii cyeyaayi jyaha mú, bà pi sanmpii si mpyi s'a yaaya nijyahaya taa yii á mε. ¹¹ Yii sí yaayi shinji puni ta, bà yii si mpyi s'a pi sanmpii kaan sèl'e tèrigii puni i mε. Lire ká mpyi, wyérəŋi yii sí n-kan wuu sà ɳkan ke, shinjyahara sí fwù kan Kile á uru kyaa na. ¹² Uru wyérəŋi yii sí n-bínni ke, uru sí Kile wuubii wuuni jwɔ Zheruzalemu kànhe e. Lire kanni bà mε, li sí n-pyi kajnuŋo pi si fwù kan Kile á sèl'e. ¹³ Pi aha uru ntègenj ta, pi sí Kile kée, jaha na yε pi sí li cè na Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tíi ná Kirisita e ke, na yii à dá puru na, maa pu kurigii jaare, maa yii cyeyaayi táali sèl'e ná pi e, mà bâra sùpyire sannte na. ¹⁴ Nwəŋkanni na Kile à sàa jwɔ yii na ke, lire kurugo pi sí raa Kile jnáare yii á, si yii kyaa táan piy'á sèl'e.

---

* **9:9** Zaburu 112.9

¹⁵ Nyé mii cìnmpyibii, Kile à yabwáhe ñkemu kan wuu á mana, ná sùpya sì n-jà yi yyaha jwo mε, wuu u pêe kuru kurugo.

10

Poli à uye tànga jwo u túnnture báaraji i

¹ Mii cìnmpyibii, pìl'à jwo na mii Poli ká mpyi yii shwáhol'e, mii maha mpyi fyagarafoo, ñka mii aha mpyi latɔ̄nge e, mii maha mpyi nò. Mii na li caa yii á Kirisita ñùmpinjke ná u cènmpe kurugo, ² mii aha nò wani yii yyére, mii la nyé sì sà jwunγama jwo yii na mε. Ñka mpii pi nyé na ñko na wuu na wuu karigii pyi mà tàanna ná sùpyire sònñøjkanni i ke, mii kɔni sí n-sà jwunγama jwo pire na. ³ Sée wi, wuu puni na nyé sùpyii, ñka kàshige wuu nyé na ñkwùun ke, wuu nyé na ku kwùun mà tàanna ná sùpyire sònñøjkanni i mε. ⁴ Naha na ye wuu kàshikwønyaayi nyé a yíri sùpyire yyére mε, Kile yabiliŋi fanhajyahaga yaaya yi. Wuu maha Sitaanniŋi fànhe kèege ná y'e, naha na ye wuu maha sùpyire sònñøre laaga baa woore shi tò. ⁵ Yampeente jwumpe pu maha sùpyire sige ti si Kile cè mε, wuu maha ñee puru pà tufiige na mε. Wuu maha sùpyire sònñøre puni këennji, bà ti si mpyi si ñee Kirisita na mε. ⁶ Yii aha u ñwømøeni cù karigii puni i tèni ndemu i ke, mpii pi sí n-cyé u na ke, wuu sì pire tún.

⁷ Yii maha karigii cwôre cyi nyajkanni na, mà ta yii nyé a cyi ñwøhe cè mε. Yii wà ká nta u à dá li na na uru na nyé Kirisita wu, urufoo u li cè na bà uru nyé Kirisita wu mε, amuni wuu mûnyé. ⁸ Fànhe Kafoonjì à kan wuu á ke, mii mée ká nta mii i ñko

si naye pêe si ntòro ná kuru kani i, kuru silege jyε mii na mε. Kuru fành'à kan wuu á, si yii tège yii a sì yyaha na Kile kuni i, ku jyε a kan wuu á si yii wuuni kèege mε. ⁹ Yii àha raa sônnji na mii à na lèteribii tùugo yii á si yii pyi yii fyá mε. ¹⁰ Naha na yε pìl'à jwo na mii lèteribii jwumpe fành'à yyaha maa súuli, ɳka na mii aha mpyi yii shwɔhɔl'e, mii fànhe maha jncýréε, mii jìn'à jwuntarama jwo mε. ¹¹ Pirefee pi li cè, bà wuu à yi jwo wuu lèteribil'e mε, wuu aha nə wani, amuni wuu sí li pyi.

¹² Mpii pi maha piye kêre ke, taha yii na sônnji na wuu jyε pire flige? Wuu sì jneε wuye tàanna ná pi e mε! Pi maha piye tàanni ná piye e, maa piye wíi. Lir'à li cyée na pi jyε a cyìige mε. ¹³ Wuu pi ke, wuu jyε na wuye dûrufe na ntùuli wuu pèrεge taan mε. Báaranji Kile à le wuu cye e, ná yii mû na jyε u e ke, ur'à láha cyage ɳkemu i ke, wani wuu maha wuye dûrug'à láha. ¹⁴ Wuu pi à pyi shincyiibii mà Jwumpe Nintanmpe jwo yii á Kirisita kyaa na. Lire e ke wuu à nə wani yii yyére ke, wuu saha jyε a tòro wuu tègeni taan mε. ¹⁵ Lire e wuu jyε a tòro wuu báaraŋi tègeni taan, mà sà pi sanmpii wuŋi lwó, si wuye pêe ná ur'e mε. Yii dâniyanjí ká mpa mpêe, wuu na sônnji wuu báaranji sí n-shà yyaha na yii yyére, si ntàanna ná Kile u tègeni njcyeeni i. ¹⁶ Lire ká mpyi, kírigii cyi jyε yii kàntugo ke, wuu sí n-jà Jwumpe Nintanmpe caala si nə cyire e, mà ta wuu jyε a wuye pêe ná piiberii báara nimpyi i mε.

¹⁷ Y'à séme Kile Jwumpe Semenji i na: «Ngemu la ká mpyi si pèenε taha yaaga na ke, urufoo u ti taha

Kafoonji Kile na*..» ¹⁸ Yii li cè, sùpyaŋi u nyε na uye mətanga yu ke, Kafoonji Kile sì nyε urufoo na mε, u yabiliŋi na ŋjemu mətanga yu ke, uru na u maha nyε.

11

Poli ná túnntunmpii kafinivinibii kani

¹ Ei! Mii cìnmpyiibii, kampyi yii mpyi na sí nyε mii sìŋcompe kwú yiye e tère nimbilere e, lire mpyi na sí n-táan mii i. Nyε yii pu kwú yiye e. ² Yii tànge na nyε mii i fo mà pyi yijcyegε, lire s'à fworo Kile e, naha na ye li na nyε mu à jwo mii à yii cû nò niŋkin mεε na, uru u nyε Kirisita. Mii la nyε si yii kan u á pùcepyinocembaala fiige. ³ Nka mii na fyáge yii yákilibii ká ŋkwò ŋkéenŋε, pwəŋkanni na yii à yiye pwə Kirisita na ke, yii i lire yaha, bà wwòŋ'à cwòore tèg'a Awa nywó fáanŋa a wurugo mε. ⁴ Naha na ye mii à li nya na wà ká mpa yabərə jwo yii á Yesu kyaa na njemu yi nyε yi ná wuu wuyi nyε niŋkin mε, yii maha nyε yire na. Wà mü ká münaani labərə kyaa jwo yii á ndemu li nyε li ná yii zòmpyaagii funjø wuuni nyε niŋkin mε, lire nyε mε mà jwumpe nintanmpe pabərə jwo yii á, mpemu pu nyε pu ná wuu wumpe nyε niŋkin mε, yii maha ntíl'a dá puru na, ⁵ mà li ta, pire yii nyε na sônnji túnntunmii, maa sônnji məgəfee pi ke, mii á pi nyε a pwórə mii na cyaga maha cyag'e mε. ⁶ Ali mii mée ká mpyi mii nyε a jwumpe cè sèl'e mε, nde li nyε ncèŋi kuni ke, mii à là cè lire e. Wuu à lire cyée yii na pyiŋkannigii puni ná karigii puni i.

---

* **10:17** Zheremi 9.23

⁷ Mii à Jwumpe Nintanmpe jwo yii á mana, mii nyé a yafyin cya yii á mε. Lir'à li cyée na mii à naye tīrige maa yii dūrugo. Lire na nyé kapyimbaala la? ⁸ Mii à nyee dánafeebii kuruñyi yà cyeyaaya na, maa nyee pi i mii sâra, bà mii si mpyi si jà raa báare yii á mε. ⁹ Tèni i mii mpyi yii yyére ke, mii cyege mpyi a kùuñjø, ñka mii nyé a nyen'a naye tíñjë yii wà na mε. Yaayi kani li mpyi mii na ke, cìnmptyiibii pi à yíri Masedoni kùluni i ke, pir'à pa yire kan mii á. Mii nyé a sàa nyee mà na tugure tègë yii wà juñj'i mε, mii mù sì ti tègë yii wà juñj'i mε. ¹⁰ Lir'à pyi kajnuñjø mà mii juñjke yírigie. Akayi kùluni puni i, sùpya sì n-jà lire wwû mii i mε. Mii na puru yu mà taha Kirisita sèenjì na, uru sèenjì u nyé mii zòmbilini i. ¹¹ Mii à jwo na mii nyé a nyen'a na tugure tègë yii juñj'i mε, lir'à li cyée na yii kyal'à pén mii á la? Kile à li cè na yii kyal'à táan mii á.

¹² Nyé mii sí raa na báaranji pyi bà mii à têe na u pyi mε, bà li si mpyi, túnntunmpii pi nyé na piye pêre na pire na nyé wuu fiige ke, pire kà n-jà raa piye tàanni ná wuu e mε. ¹³ Túnntunmii kafinivinimii pi. Pi maha sùpyire wuruge, maa piye pyi mu à jwo Kirisita túnntunmii. ¹⁴ Li nyé a sàa pâa wuu e mε, naha na ye Sitaanninji yabilinji maha uye pyi bëenmpe mèleke fiige. ¹⁵ Lire e ke l'åha yii pâa si Sitaanninji báarapyiibii nya pi à piye pyi báarapyii sèe wuu fiige mε. Yii li cè na Kile sí n-pa pi puni sâra si ntàanna ná pi kapyinjikil'e.

¹⁶ Mii sí yi taha yii á, wà tufiige kà n-sìi raa sônnji na sìcyere tì nyé mii i mε. Ñka yii mée ká nta yii sônnji na mii na nyé sicyerefuu, yii nyee na sicyeere na tère nimbilere funj'i, bà mii si mpyi si naye pêe mε.

¹⁷ Mpe mii sí n-jwo numε ke, Kafoonji bà u à puru jwo a kan mii á mε. Mii sí n-jwo sicyerefoo fiige. ¹⁸ Ná shinjyahara s'à tiye pêe mà tàanna ná sùpyire pyiŋkanni i, mii mú sí naye pêe, ¹⁹ naha na ye yii maha sicyerefibii karigii kwú yiye e jwuŋyahama baa, mà li ta yii na sônnji na yii na nyε yákilifee. ²⁰ Tire sùpyire ti maha yii cû bilii fiige, maa yii cyeyaayi lyí, maa yii nàŋwöhore, maa piye pêre yii na, maa yii bwùun yii yyahayi i ke, yii maha tire karigii kwú yiye e. ²¹ Wuu nyε a nən'a lire fiige pyi mε, lire na yii nyε na wuu sônnji fàンha baa shiin la? Tá kur'à yaa ku pyi wuu á silege?

Mii sí n-jwo mu à jwo sicyerefoo. Pi sanmpii maha piye pêe ná ndemu i ke, mii mú sí n-jà naye pêe ná lire e. ²² Pi aha jwo na pire na nyε Eburu shiin, mii mú na nyε uru wà. Pi aha jwo na pire na nyε Izirayeli shiin, mii mú na nyε uru wà. Pi aha jwo na pire na nyε Ibirayima tÙluge shiin, mii mú na nyε uru wà. ²³ Pi aha jwo na pire na nyε Kirisita báarapyii, mii na nyε Kirisita báarapyi mà tòro pi taan. Mii na yu nùmbwuyirilifoo fiige. Mii à báaranji pyi mà tòro pi taan, mii kàsuŋi jyìgil'à nyaha pi wogigii na, mii bwø̄nre nizhwø̄r'à sàa nyaha. Mii múnaan'à pyi kwùni nwø̄ge e tooyi njemu i ke, yir'à nyaha pi wuyi na. ²⁴ Yahutuubbii pil'à mii bwø̄n fo tooyo kaŋkuro, tø̄gø mahatø̄gø tiripaanni jèe beŋjaaga ná ke ná baacyeere pi à le mii i. ²⁵ ɔrømu fànhafeebil'à mii bwø̄n tooyo taanre ná kàbil'e. Tø̄ge k'e, sùpyir'à mii wà si mbò ná kafaayi i. Bakwø̄g'à kèege ná mii i tooyo taanre suumpe lwø̄he nyø̄i. Mii à canmbile niŋkin ná numpilaga niŋkin pyi suumpe lwø̄he niŋke e. ²⁶ Mii

à kùshëgii niñyahagii pyi, cyire tooy'e, mii münaani mpyi kwùñi ñwøge e mu à jwo: lwøhe tajyiilige e ná nàñkaabii cye e ná mii shinji sùpyiibii ná supyishinji sanñi wuubii cye e. Kànhe e yo, sige e yo, suumpe lwøhe ñuñ'i yo, mii cìnmpyiibii pi à piye pyi dánafee mà ta dánafee bà më, pire cye e yo, mii münaani mpyi kwùñi ñwøge e. ²⁷ Mii à báaraanj pyi sèl'e, maa kanhare kwú naye e. Mii à numpiliye niñyahaya pyi mii ñye a ñjóo më. Mii à kategé ná byage shwø. Tèrii niñyahagil'e, mii maha ñjyì ta më. Mii à wyeere shwø, vâanya mpyi mii á më. ²⁸ Mà bâra yire puni na, canña maha canña mii funj'k'à pen ná dánafeebii kuruñyi puni i. ²⁹ Wà fàンha ká nta k'à cyére, mii woge mù à cyére. Wà ká kapii pyi, lire maha waha mii na sèl'e.

³⁰ Kampyi mii à yaa mii i naye pêe, mii sí naye pêe na fànhajcyerere kurugo. ³¹ Kile u ñye Kafoonji Yesu Kirisita Tuñi ke, ur'à li cè na mii ñye a fine më. Uru u à yaa ná pëente e tèrigii puni i fo tèekwombaa. ³² Mà mii yaha Damasi kànhe e, fànhafoonji u mpyi na saannji Aretasi karigii cwøñre kuru kànhe e ke, uru mpyi a pìi yaha pi à tajyijwøyi kàanmucaa, bà pi si mpyi si mii ta jncû më. ³³ Nka dánafeebil'à mii le shàhal'e mà yige ñkunuñke wyige e, kànhe kàntugo. Lire l'à pyi mii shwonkanni.

12

Karigii Kile à cyêe Poli na ke

¹ Fo mii i naye pêe, ali mà li ta kañwøo ñye lire na më. Lire e ke karigii Kafoonji à cyêe mii na, maa jçèñji ñgemu kan mii á ke, mii sí yà jwo yire e numë.

² Mii à nàŋi wà cè*, ŋemu u à dá Kirisita na ke, Kile à u lwó a kàre nìnyiŋi tanrewuŋi i†, li yyee ke ná sicyεere u nyε ŋge. Lir'à pyi mà uru nàŋi ta ná u cyeere e yo, l'à pyi mà u ta u cyeere baa yo, mii nyε a cè mε, Kile kanni u à yire cè. ³ Mii kɔn'à cè na uru nàŋ'à shà Arijinají i maa mpa. Lir'à pyi mà u ta ná u cyeere e yo, l'à pyi mà u ta u cyeere baa yo, mii nyε a cè mε, Kile kanni u à yire cè. ⁴ U à shà Arijinají i maa jwumpe mpemu lógo ke, puru yyaha sì n-jà n-jwo mε, sùpya bà nyε a yaa u a puru jwumpe yu u jwøge e mε. ⁵ Nyε mii sí n-jà naye pêe si li cyée na mii u nyε uru nàŋi, ŋka mii sì lire pyi mε. Mii aha a si naye pêe, karigii cyi nyε na mii fànhé ŋcyèrenjí cyére ke, cyire kanni kàmpanŋke na mii sí naye pêe. ⁶ Mii la mée ká mpyi si naye pêe, tire nyε sicyere mε, naha na yε sèenjí mii sí n-jwo. Ŋka mii sì lire pyi mε, naha na yε mii na ndemu pyi, maa njemu yu ke, mii la na nyε sùpyire ti mii cū a tåanna ná yire e kanna. ⁷ Mii la nyε sùpyire ti pèené taha mii na, mà li ŋùŋke pyi na mii à kakyanhala karii nyε mε.

Lire e Kile à yyefuge kà tègε mii ŋuŋ'i, bà ŋguro maha sùpya súuli u cyeere e mε. Li nyε mu à jwo Sitaanniŋi túnntunŋi wà u à yyefuge yaha mii na, bà li si mpyi, mii àha naye pêe mε. ⁸ Mii à Kafoonjí náare tooyo taanre, u kuru yyefuge láha na na, ŋka u nyε a nee mε, ⁹ maa mii jwø shwø na ur'à cènmpe mpemu pyi mii á ke, na puru sí mii ta, naha na yε tèni i sùpyaŋi fành'à cyére ke, lire tèni i uru fànhé

---

* **12:2** Poli ká jwo na ur'à Kirisita cyelempyají wà cè, uye kyaa na u nyε. † **12:2** Nìnyiŋi tanrewuŋi u nyε nìnyiŋi tegeni. Mà tåanna ná Yahutuubii sònŋŋenkanni i, kuru cyage e Kile à tèen, pi maha ku pyi Arijinají mû.

maha kuye yal'a cyêe. Lire kurugo li maha ntáan mii á mà naye dûrugo na fànhancyerere tèni i, bà Kirisita fànhe si mpyi si tateengé wwû mii i mε. ¹⁰ Lire e mii fànhe ká jnyére, lire jnyé mε pi aha mii cyahala, lire jnyé mε mà kawaa pyi mii na, lire jnyé mε mà mii kyérege, lire jnyé mε mà nàvunjø kyaan pyi mii na Kirisita kurugo, li maha ntáan mii i, naha na yε lire tèni i Kirisita maha u fànhe le mii i.

Kørenti shiinbii kan'à Polifunjo pen

¹¹ Tèni i mii mpyi a naye pêe ke, mii mpyi na yu sicyerefoo fiige, ñka yii pi à mii pyi mii à li pyi. Yii pi mpyi a yaa yii a mii metange yu, naha na yε li mée ká nta na mii jnyé yaaga mε, pire túnntunmpii yii jnyé na sônjø shinbwoo ke, pi jnyé a pwórø mii na yafyin kàmpanjø na mε. ¹² Karigii cyi à li cyêe na mii na jnyé Yesu túnntunjø ke, mii mpyi a naye waha maa cyire pyi yii shwøhøl'e. Yii à Kile sífente fyèni ná kabwøhigii ná kakyanhala karii niñyahagii jnya mii cye kurugo. ¹³ Mii jnyé a na tugure yaha yii jnuñ'i mε, lire kanni baare e, naha mii à pyi dánafeebii kuruñyi sanñy'á ná mii jnyé a li fiige pyi yii á mà yε? Yii tånga ku jnyé mii na, yii yàfa na na.

¹⁴ Yii wíi, na tontanrewog'á mii jnyé na sì wani yii yyére, ñka mii mée sì na tugure yaha yii jnuñ'i mε, naha na yε yii cyeyaayi kurugo bà mii jnyé mε, yii yabilimpii kurugo mii jnyé. Pyìbilere jnyé na wyérø caa na li sifeebii jwø caa mε, ñka sifeebii pi maha wyérø jnyé caa na pyìbileni jwø caa. ¹⁵ Mii wi ke, mii sì jnyé na cyeyaayi puni kan yii kurugo ná funntange e, si naye kan ntaha yi na mú. Nyé mii aha yii kyaan

táan nay'á amuni, lire li sí yii pyi na yii àha mii kyaatáan yiy'á sahanjki mà?

16 Yii à li cè na mii nyé a naye túiñe wà tufige na mε, ñka yii pìi saha na ñko na mii à cyìlige dε, na mii à yii wyéreñi wà lyî sìncyiimpe e. **17** Lire e ke mpaa mii à tun yii á ke, pire wà à yii yaaga nàjwòhòr'a pa ñkan mii á la? **18** Mii à li cya Titi‡ á, u shà yii yyére ná wuu cìnmpworonañi i. Taha Titi à yii wyére nàjwòhòr'o la? Taha mii ná Titi sònñøñkanni wá niñkin karigil'e mε? Taha wuu jaarañkanni wá niñkin mε?

19 Mà lwó tèeməni i, yii na sònñji na tànga wuu nyé na jcaa yii á, lire sí bà mε. Wuu maha yu Kile yyahe taan, Kirisita wwoñeege e. Wuu ntàannamacinmpyiibii, yaaga maha yaaga wuu à jwo ke, wuu à yire puni jwo, bà yii si mpyi s'a sì yyaha na Kile kuni i mε. **20** Mii na fyáge si zhà yii yyére, mii àha ñkwò sà yii ta yii à pyiñkanni labere lwó ndemu li nyé li nyé a tåan mii á mε. Lire baare e nde mii sí n-pyi ke, lire mú sì n-tåan yii á mε. Lire jwòhe ku nyé, mii na fyáge, mii àha ñkwò zà mbèmabañi ná yijcyegé ná lùyirini ná nyipëenni ná jwoore ná mëkëgëre ná yàmpeeente ná nyàhañguruguñi ta yii shwòhòl'e mε. **21** Mii na fyáge, mii aha shà yii yyére, Kile kà ñkwò mii silege yii á sahanjki mε. Mii na fyáge, sùpyire t'à kapegigii pyi, maa mpyi ti nyé a láha ti katupwòhòyi ná ti jacwoore ná ti silege baa karigii na mε, mii àha ñkwò mεs sú tire kurugo mε.

---

‡ **12:18** Poli mpyi a jwo uru cìnmpworonañi kyaatáan yiy'á sahanjki mà kwò (8.22).

13

Yerεyi nizanŋyi

¹ Mii tontanrawoge ku sí n-pyi ŋke yii yyére. Wuu sí n-sà kapegigii pyifeebii sâra si ntàanna ná pi kapyinŋkil'e, bà y'à jwo Kile Jwumpe Semεŋi i na: «Shiin shuunni taanre ká kani ndemu ŋya tapyige e ke, lire kani sí n-cwɔɔnrɔ si ntàanna ná pire nijjwuyi i*.» ² Mii tozhɔ̄nwoge yii yyére, mpyi pi mpyi a kapegigii pyi ke, mii mpyi a pire puni yεrε, mà bâra sùpyire sannte na. Numε, mà mii laage yaha k'à tɔ̄n yii na, mii sí yi jwo yii á sahaŋki, mii aha sà mpiimu ta pi i kapegigii pyi sahaŋki ke, mii sì ku táan pirefee na mε. ³ Ná yii s'á jwo na yii la ŋyε si ncè na Kirisita u à u jwumpe le mii ŋwɔ̄ge e, yii sí li cè. Kirisita fà̄nhe ŋyε a cyérε yii karigil'e mε, u maha u sífente cyérε yii na. ⁴ Sèe wi, tèni i pi mpyi na u kwòre cige na ke, u mpyi a uye pyi fà̄nha baa yaaga, ŋka u à ŋè a fworo kwùŋji i Kile sífente cye kurugo. Wuu fà̄nh'á cyérε, bà Kirisita woge mpyi a cyérε mε. ŋka wuu aha nûr'a shà yii yyére, yii sí li ŋya wuu karigii pyinŋkanni i, na Kile maha fà̄nhe kaan wuu á, bà u à ku kan Kirisita á mε.

⁵ Yii yiye kàanmucya sèe sèl'e kampyi sèenjí na yii na jaare Kile kuni i. Yii ŋyε a li cè yiye e na Yesu Kirisita na ŋyε yii e mà? U aha nta u ŋyε yii e mε, lir'à li cyée na yii à kùunj'a cwo Kile kuni i. ⁶ ŋka mii na sôŋŋi yii sí li cè yiye e na wuu ŋyε a kùunj'a cwo Kile kuni i mε. ⁷ Wuu na Kile jàare, yii àha ŋkwò kapii pyi mε. Li kapyiini ŋùŋke bà ku ŋyε si li cyée yii na na wuu na jìn'a kyaa pyi mε, ŋka li kapyiini ŋùŋke ku ŋyε si yii ŋya kacenné tapyige e.

---

* **13:1** Duterenɔmu 19.15

Yii a kacenjii pyi, ali lire mée ká nta li sí li cyée na wuu à wurugo, lire nyé tapege mε. ⁸ Wuu sì n-jà Kile sèenji fylinne mε, nde kanni wuu sí n-jà n-pyi ke, lire li nyé mà u pyi u a sì yyaha na. ⁹ Wuu fànhe mée ká nta k'à cyére, ka yii woge si mpêe, lire na nyé wuu á funntanga. Wuu Kileñarege ku nyé, yii ndire le Kile kuni i.

¹⁰ Mà mii laage yaha k'à tɔɔn yii na, mii na ñge letereñi sémeni si ñkan yii á, bà li si mpyi, mii aha nɔ yii yyére, mii àha zà yafyin cwɔɔnrɔ ná fahan'i si ntàanna ná Kafoonji fànhe niñkange e mii á mε. U à kuru fànhe kan mii á, si yii tègε yii a sì yyaha na Kile kuni i. Ku nyé a kan si yii jùñø kyán Kile kuni na mε.

Jwumpe nizanmpe

¹¹ Nyé numε, mii cìnmpyiibii, yii pyi funntange e. Nde li sí yii pyi yii ndire le Kile kuni i ke, yii a lire pyi. Yii a màban leni yiye e. Yii yii sònñore pyi niñkin, yii i yyejinjke yaha ku pyi yii ná yiye shwɔhɔl'e. Lire ká mpyi, Kilenji u maha tàange ná yyejinjke kaan ke, uru sí n-pyi ná yii e. ¹² Yii a cìnmpworogo fwùñji kaan yiy'á ná funycenjji i. Kile wuubii pi nyé naha ke, pire pun'à yii shéere. ¹³ Wuu Kafoonji Yesu Kirisita u jwɔ yii na, tàange ku nyé Kile e ke, kuru ku pyi yii ná yiye shwɔhɔl'e, yii i mpyi Kile Munaani wwoñege e.

KILE JWUMPE SEMEJI JWUMPE NINTANMPE

New Testament in Senoufo, Supyire Farakala; spp

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Supyire Sénoufo (Sénoufo, Supyire)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Senoufo, Supyire

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

**PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
9c94658e-b59d-5cd7-bd2e-4e0770667d41**